

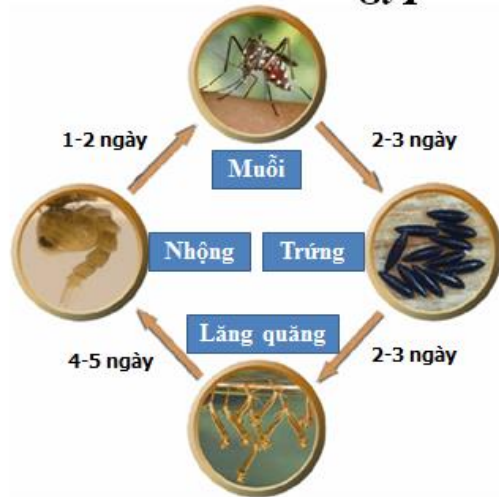
PHÒNG CHỐNG BỆNH SỐT XUẤT HUYẾT DENGUE

TRUNG TÂM KIỂM SOÁT BỆNH TẬT KHÁNH HÒA
(ĐỐI TƯỢNG: GIÁO VIÊN, Y TẾ TRƯỜNG HỌC)

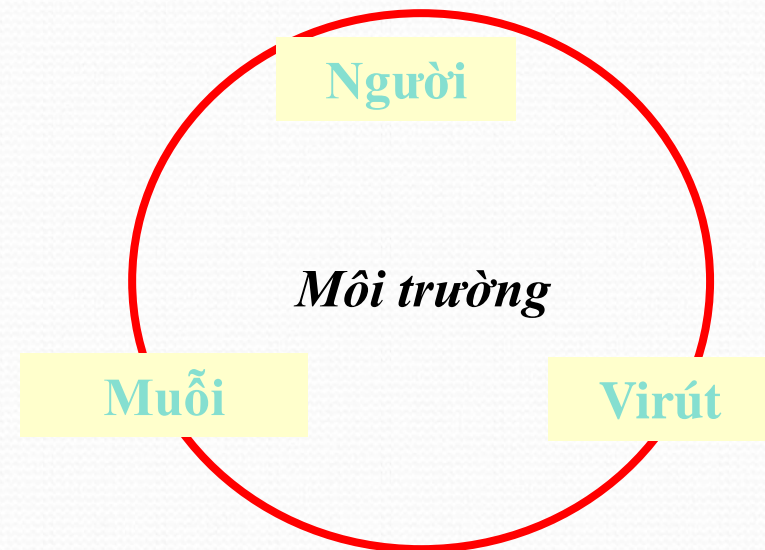
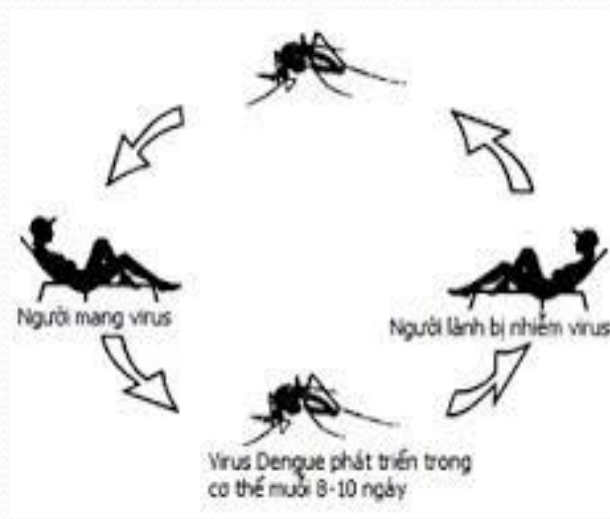
Vòng đời của *Aedes aegypti*

Đại cương

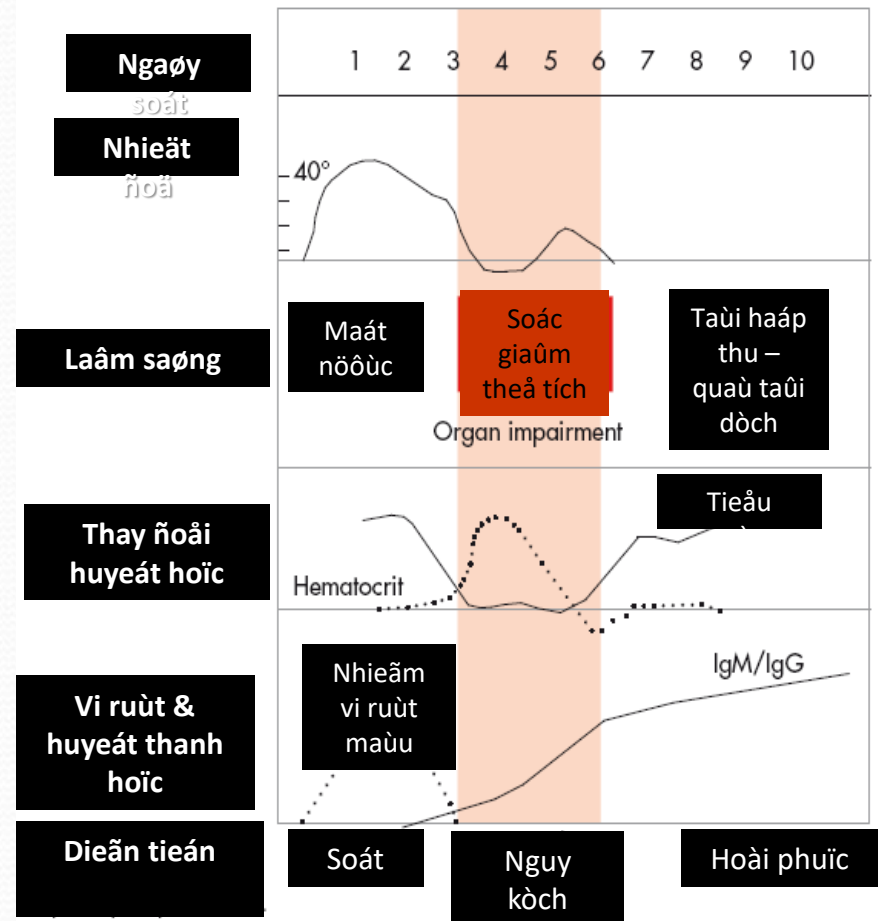
- Bệnh truyền nhiễm cấp tính do virút Dengue gây ra
- Người – *Aedes aegypti/albopitus* – Người
- Người mang mầm bệnh: 2 – 7 ngày
- Chưa có vắc xin, thuốc điều trị.
- Bệnh lưu hành ở các nước nhiệt đới, cận nhiệt đới, khí hậu nóng ẩm

Tác nhân gây bệnh

- Tác nhân:
  - Virút Dengue (D₁, D₂, D₃, D₄)
- Đáp ứng miễn dịch
  - Miễn dịch bền vững
  - Không có miễn dịch chéo giữa các typ
- Xét nghiệm
  - Vi rút: PLVR, PCR, NS₁
  - Kháng thể: ELISA

course of dengue illness*

Tác nhân truyền bệnh

- Muỗi vằn *Aedes aegypti*, “muỗi trưởng giả”, “muỗi quý tộc”
- Kích thước trung bình, màu đen bóng. Đốt bàn chân sau có nhiều khoang trắng (muỗi vằn)
- Sống gần người, thường đậu nghỉ trên quần áo, vật dụng gia đình.
- đẻ trứng nơi nước sạch, phát triển vào mùa mưa
- Hoạt động ban ngày (sáng sớm, chiều tối)
- Có khả năng phát tán rộng (200-300m)

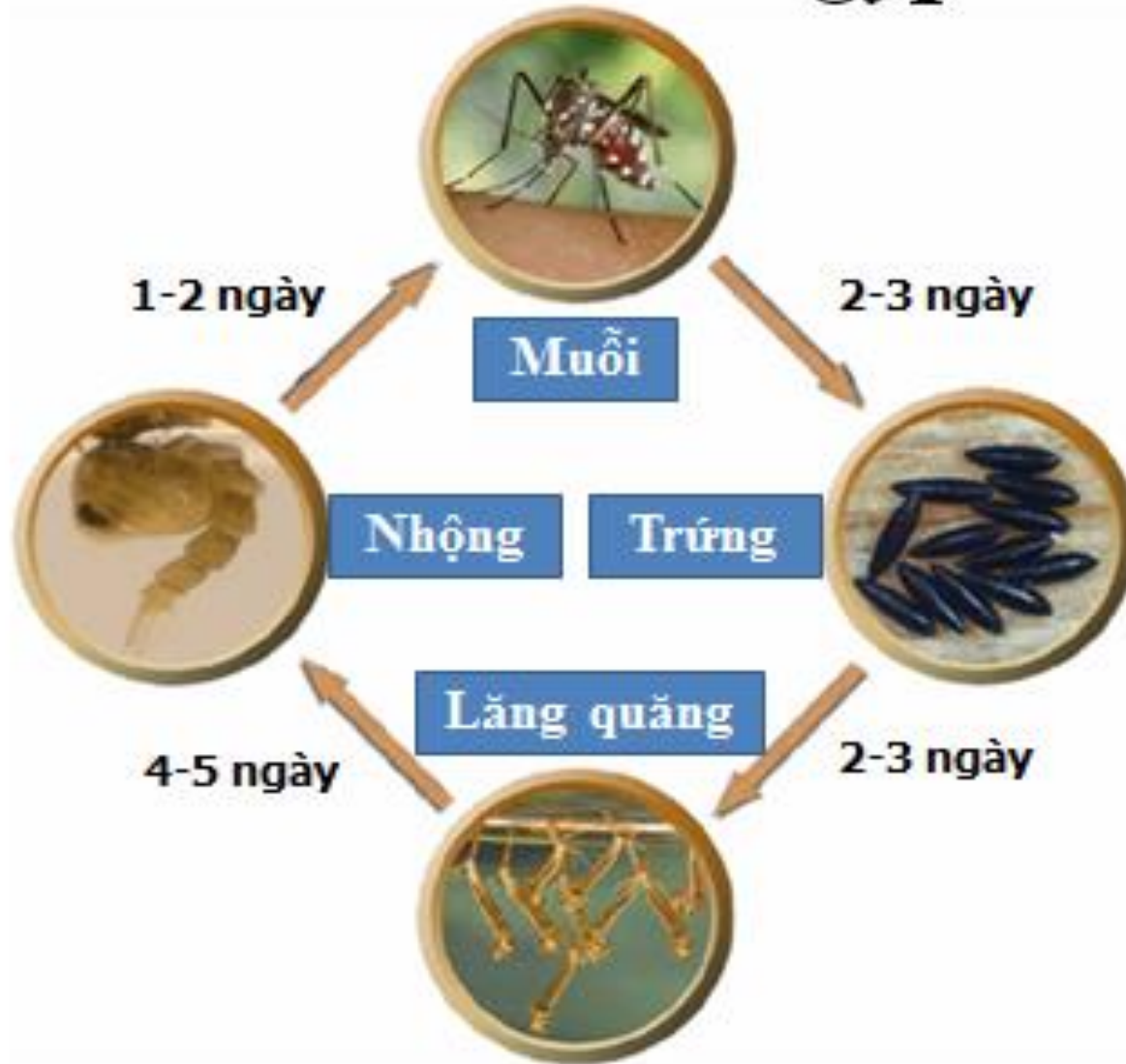

Tác nhân truyền bệnh

- Muỗi trưởng thành thường trú đậu ở các xó tối trong nhà.
- Đẻ trứng ở những vật chứa nước sạch trong nhà và khu vực quanh nhà như bể, thùng, lu, vại, thạp chứa nước sạch; chai lọ, lọ hoa, thùng bỏ không, rác thải, lốp hỏng có chứa nước đọng.
- Trong suốt đời, muỗi cái đẻ tới 5 lần, mỗi lần vài chục trứng.
- Muỗi *Aedes* phát triển mạnh vào mùa mưa, khi nhiệt độ trung bình hàng tháng vượt trên 20° C => **xuất hiện và gây thành dịch vào các tháng mùa mưa**

Vòng đời của *Aedes aegypti*

Đối tượng mắc bệnh

- Tất cả mọi người, mọi lứa tuổi nếu chưa có miễn dịch với vi rút Dengue đều có thể bị nhiễm virút Dengue và mắc bệnh.

- Tỷ lệ mắc bệnh của trẻ em dưới 15 tuổi thường cao hơn

Bệnh Sốt Xuất Huyết

Có 3 mức độ:

- Sốt xuất huyết Dengue.
- Sốt xuất huyết Dengue có dấu hiệu cảnh báo.
- Sốt xuất huyết Dengue nặng

Tiêu chuẩn chẩn đoán:

Sốt xuất huyết Dengue

Sốt cao đột ngột, liên tục từ 2-7 ngày và có ít nhất 2 trong số các dấu hiệu sau:

- Xuất huyết: dây thắt (+), chấm xh dưới da, chảy máu chân răng, chảy máu cam.
- Nhức đầu chán ăn, buồn nôn.
- Da xung huyết, phát ban.
- Đau cơ, đau khớp, nhức 2 hố mắt.

Tiêu chuẩn chẩn đoán

SXHD có dấu hiệu cảnh báo

- Vật vã, lừ đừ, li bì.
- Đau bụng vùng gan hoặc ấn đau vùng gan.
- Gan to > 2 cm.
- Nôn nhiều.
- Xuất huyết niêm mạc.
- Tiểu ít.
- Hct tăng, TC giảm nhanh

Tiêu chuẩn chẩn đoán

SXHD nặng

- Thoát huyết tương nặng dẫn đến sốc.
- Xuất huyết nặng: Chảy máu cam nặng (cần nhét gạc vách mũi), rong kinh nặng, xuất huyết cơ và phần mềm, XHTH và nội tạng.
- Suy tạng
  - Suy gan cấp: men gan ≥ 1000
  - Suy thận
  - Rối loạn tri giác
  - Viêm cơ tim, suy tim, suy hô hấp

PHÒNG CHỐNG SXHD

Bệnh SXH có nguy hiểm ???

- Thường gặp ở trẻ em dưới 15 tuổi.
- Tốc độ lan truyền nhanh, gây dịch, chưa có thuốc đặc trị và vaccine.
- Một người có thể bị mắc nhiều lần trong đời và những lần nhiễm sau nguy hiểm hơn những lần nhiễm trước.
- Nặng, dẫn đến sốc, nếu không được chẩn đoán sớm và điều trị đúng, kịp thời sẽ dẫn đến tử vong.

Làm gì khi nghi ngờ bị SXH?

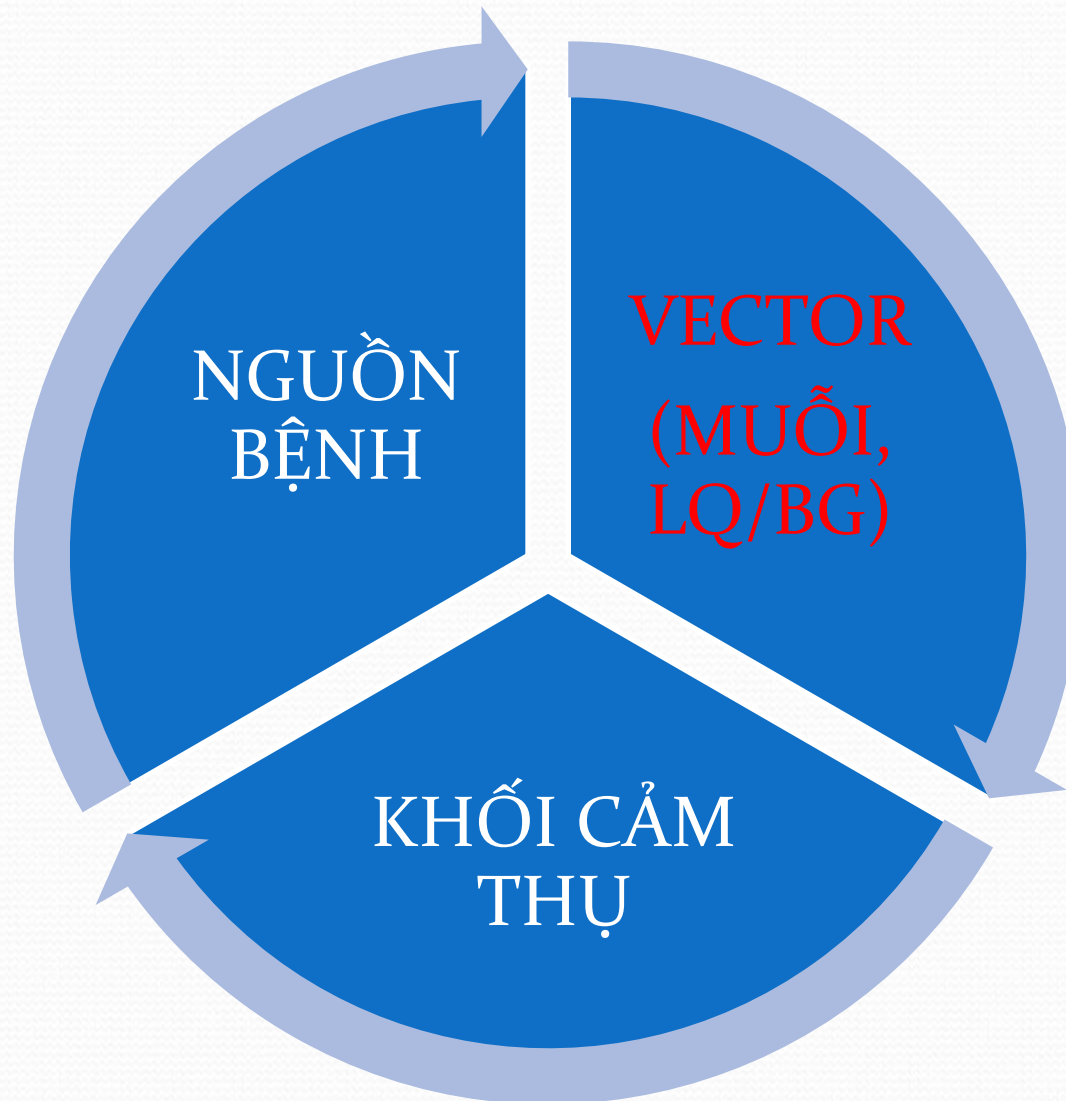
- Bạn có thể đi khám **bác sĩ** ngay và đến **bệnh viện** khi có dấu hiệu nghi ngờ SXH.
- Nếu bị nhẹ, bạn có thể chăm sóc tại nhà theo cách sau:
  - Hạ sốt bằng cách lau mát bằng nước ấm và dùng thuốc Paracetamol.
  - Cho uống nhiều nước, nước trái cây hoặc dung dịch Oresol.
  - Cho ăn nhẹ: cháo, súp, sữa.
  - Không cạo gió, cắt lễ vì như thế sẽ làm bệnh nặng thêm.

Phải đưa ngay đến bệnh viện khi có các dấu hiệu sau:

- Đau bụng
- Nôn
- Vật vã, li bì, lừ đừ
- Tay chân lạnh
- Tiêu, tiểu ra máu

Ba yếu tố của quá trình dịch

Phòng chống bệnh SXH chủ yếu:

1. Diệt bọ gậy/lăng quăng

2. Diệt muỗi và phòng chống muỗi đốt

**KHÔNG CÓ BỌ GÂY, LẶNG QUẶNG
KHÔNG CÓ SỐT XUẤT HUYẾT**

Câu hỏi ?

1. Làm thế nào để diệt BG/LQ?

2. Làm sao để diệt muỗi và chống muỗi đốt?

1. Loại bỏ nơi sinh sản của muỗi, diệt BG/LQ:

- Làm nắp đậy kín các lu khạp chứa nước, không để cho muỗi vào đẻ trứng
- Cọ rửa và thay nước (ít nhất 1 tuần 1 lần) ở lu, khạp, bình bông...
- Thả cá ăn LQ: dùng các loại cá nhỏ (cá bảy màu) thả vào lu, hồ chứa nước để cá ăn LQ

1. Loại bỏ nơi sinh sản của muỗi, diệt BG/LQ:

- Bỏ muối hoặc bỏ dầu vào các chén nước chống kiến ở chân tủ thức ăn.
- Không để cho các hốc cây, máng xối đọng nước.
- Tổng vệ sinh môi trường, thu gom, hủy bỏ các vật chứa nước không cần thiết (vỏ đồ hộp, vỏ xe cũ, chai lọ, mảnh lu khạp bể, báo dứa,...).

2. Diệt muỗi và chống muỗi đốt

- Dọn dẹp nhà cửa gọn gàng sạch sẽ, không treo quần áo lung tung để giảm bớt chỗ cư ngụ của muỗi
- Cho trẻ mặc áo dài tay, dung kem bôi chống muỗi (soffell...)
- Ngủ màn kể cả ban ngày
- Làm rèm che cửa để hạn chế muỗi xâm nhập vào nhà

2. Diệt muỗi và chống muỗi đốt?

- Dùng nhang trừ muỗi trong những giờ muỗi thường cắn nhất (sáng sớm và chiều tối)
- Dùng bình xịt muỗi loại nhỏ tại nhà.

P

hạt

TRUYỀN THÔNG PHÒNG CHỐNG SXH

DIỆT BỌ GÂY MUỖI VẄN SẼ PHÒNG ĐƯỢC BỆNH SỐT XUẤT HUYẾT!

- 1 Không để muỗi sản sinh ra bọ gây!**
Thả cá vào bể nước!
Dùng nắp đậy kín bể chứa nước tránh muỗi đẻ!
Không để nước đọng trong các vật dụng và đồ thải bỏ!
Bỏ dây cắt vào lọ nước trồng cây phát lộc, vại vyan nên thường để tránh bọ gây muỗi vằn!
Thả Abate (thuốc diệt bọ gây) vào nơi nước đọng!
- 2 Tránh muỗi đốt bằng cách:**
Ngủ màn kể cả ban ngày!
Dùng rèm chống muỗi!
Dùng hương muỗi, bình xịt, máy diệt muỗi!
- 3 Những điều gia đình cần làm khi y tế đến phun hóa chất diệt muỗi:**
Trước phun: Mở cửa thông phòng và cửa sổ!
Đậy kín thức ăn, vật dụng sinh hoạt hàng ngày!
Bảo vệ chim, cá cảnh, vật nuôi...
Sau phun: Nén ra ngoài và đóng kín các cửa khoảng 30 phút!
Rửa tay các chân bắt đầu, đồ sinh hoạt hàng ngày trước khi dùng!

SỐT XUẤT HUYẾT

GIỚI THIỆU VIỆC SỬ DỤNG THUỐC TRUYỀN LƯỢNG ĐƯỢC AN PHÒNG CHỐNG SỐT XUẤT HUYẾT QUỐC

Cây ra qua tái bệnh viện

TÓM TẮT HƯỚNG DẪN MỚI

(QUYẾT ĐỊNH 3711/QĐ-BYT CỦA BỘ Y TẾ VỀ “HƯỚNG DẪN GIÁM SÁT VÀ PHÒNG CHỐNG BỆNH SỐT XUẤT HUYẾT DEAGUE)

1. Khi chưa có ổ dịch
  - a. Phòng chống véc tơ chủ động
  - b. Phun hóa chất diệt muỗi chủ động
  - c. Tổ chức sẵn sàng chống dịch
2. Khi có ổ dịch
  - a. Phun hóa chất diệt muỗi
  - b. Truyền thông
  - c. Tổ chức chiến dịch diệt lăng quăng

CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG BỆNH

Phòng chống bệnh SXH tại trường học:

- Tuyên truyền.
- Phát động phong trào vệ sinh môi trường.
- Tránh và phòng chống muỗi đốt.
- Phun thuốc diệt muỗi.
- Diệt lăng quăng, bọ gậy.
- Loại bỏ, che đậy kín không cho muỗi đẻ trứng.

XỬ LÝ Ổ DỊCH

- Khai báo ngay cho cơ quan y tế khi có trường hợp bệnh nghi ngờ để **tiến hành điều tra xác minh dịch và triển khai các biện pháp chống dịch.**
- Học sinh mắc bệnh cần thực hiện các biện pháp để phòng tránh muỗi đốt trong thời kỳ lây truyền (đến khi hết sốt)
- Không cần khử trùng lớp học hoặc phòng y tế của trường vì vi rút dengue lây truyền qua muỗi.
- Phun hóa chất diệt muỗi: Do trung tâm y tế huyện thực hiện theo đúng hướng dẫn của Bộ y tế, thông thường phun 2 lần cách nhau 7-10 ngày.

**Chiến dịch học sinh tham gia
diệt LQBG PC SXHD tỉnh
Khánh Hòa**

XIN CHÂN THÀNH CẢM ƠN!

